

bkdh.nl

buitenkunst in Den Haag

Meer dan 500 beelden verrijken het leven van de inwoners van Den Haag: 19e eeuwse standbeelden, 20e eeuwse moderne en traditionele en beelden, figuratief of abstract, kunstwerken van marmer, steen, metaal of kunststof. Binnenkort staat al deze Haagse buitenkunst op één website: bkdh.nl

Standbeelden

In het eerste kwart van de 19e eeuw komt het steeds vaker voor dat Nederlanders die andere Europese landen bezoeken en daar de vele standbeelden zien, zich afvragen: "Waarom hebben wij dat niet? Hebben wij geen belangrijke Nederlanders voortgebracht?"

Pas in 1845 verschijnt in Den Haag, tegenover Paleis Noordeinde, het eerste standbeeld: Willem van Oranje te paard, ontworpen door de Fransman Emile de Nieuwerkercke. In 1848 volgt op het Plein de onthulling van het tweede Haagse standbeeld, eveneens voor Willem van Oranje, ditmaal ontworpen door de Louis Royer, directeur van de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Amsterdam.

Royer is de 19^e eeuwse beeldhouwer voor 'historische' standbeelden: Michiel de Ruyter (1841) in Vlissingen, Rembrandt van Rijn (1852) in Amsterdam, Laurens Coster (1856) in Haarlem en Joost van den Vondel (1867) in Amsterdam, om er maar een paar te noemen, zijn allemaal van zijn hand.

Het beeld aan het Noordeinde van 1845 is betaald door Koning Willem II himself, "Het dankbare volk' schenkt het beeld op het Plein zoals de tekst op de sokkel vermeldt. Later zullen nog de standbeelden volgen van Johan de Witt in 1914. Koning Willem II in 1924, Johan van Oldenbarnevelt in 1954, koningin Wilhelmina in 1987. Thorbecke aan het Lange Voorhout uit 2017 sluit de rij af. Straks komt nog Aletta Jacobs aan de Hofvijver en, als het even meezit, koningin Juliana op het Julianaplein...

Sonsbeek

Tot in de 20^e eeuw zijn kunstwerken in een stad voornamelijk bedoeld om iemand of iets te herdenken, een politicus, een schrijver, een rechtsgeleerde of een belangrijke gebeurtenis, zoals het begin van de Nederlandse Staat (Plein 1813). Na de Tweede Wereldoorlog verschijnen in Nederland honderden monumenten die (een aspect van) de oorlog herdenken. Autonome beeldhouwwerken staan tot die tijd in musea en in parken. Het is de driejaarlijkse grote beeldtentoonstelling in Sonsbeek, voor het eerst gehouden in 1949, die zorgt voor een kentering. Kunstenaars en gemeenten zien dan de mogelijkheid om kunstwerken ook in een stedelijke omgeving te plaatsen.

Eigen kunstenaars

Als je de Haagse kunstwerken vergelijkt met die van andere steden, dan valt op dat de openbare ruimte vooral gevuld wordt door de 'eigen' Haagse kunstenaars. In Den Haag zijn bijvoorbeeld Jaroslava Dankova, Aart van den IJssel, Jan Snoeck, Phil van den Klundert, Rob Pleysier, Bram Roth, Rudi Rooijackers en Theo van der Nahmer ruim vertegenwoordigd. Zeker 200 van de 550 werken in de Haagse 'buitenkunst' zijn bijvoorbeeld afkomstig van

oud-leerlingen of docenten van de Haagse Vrije Academie. In de collecties van andere steden kom je dus weer heel andere namen tegen.

1%-regeling

Dat verschijnsel heeft te maken met de naoorlogse 1%-regeling en enigszins met de BKR-regeling die tot midden jaren '80 voor kunstenaars was ingesteld. Steden steunden via die regelingen de eigen kunstenaars: het was een win-win situatie voor de stad, de bewoners en voor de kunstenaars. Buitenlandse uitzonderingen, zoals 'De Aartsengel' van de Italiaan Marino Marini (1959) zijn op één Haagse hand te tellen. Eigenlijk pas na 2000 koos de stad vaker voor kunstenaars uit andere landen.

Sokkelproject

Behalve de ongeveer 80 (stand-)beelden die aan figuren uit het verleden zijn gewijd, kent Den Haag honderden bijzondere en meer moderne kunstwerken. Alleen al aan de Grote Marktstraat en het Spui/Kalvermarkt staan sinds de jaren'90 van de vorige eeuw meer dan 40 beelden in het zogenoemde sokkelplan, een ontwerp van Peter Struycken. Ook andere stadsdelen zijn ruim voorzien van kunstwerken. In Den Haag Zuidwest vind je er een kleine 100, Mariahoeve telt er 40 en in het Statenviertel/ Duinoord tel je er ook makkelijk 50.

STROOM

Sinds kort heeft Den Haag voor al die kunstwerken-in-openbare-ruimte een eigen website. De Haagse kunst is verzameld onder de naam: BuitenKunst Den Haag: bkdh.nl De website is nog lang niet af, maar nu al schitterend. De site verdeelt de stad in acht stadsdelen: op dit moment (juni 2021) staat enkel nog 'Centrum' op de site, maar de andere stadsdelen volgen binnenkort. STROOM is de organisatie die verantwoordelijk is voor de Haagse kunst in openbare ruimte en komt dus nu met deze nieuwe prachtige website.

Op bkdh.nl kun je zowel zoeken op kunstenaar als op kunstwerk. De plattegrond maakt duidelijk waar het werk staat. De site bkdh.nl nodigt je uit om contact op te nemen als je een beeld 'mist', of als je extra informatie hebt. Dat kan via info@bkdh.nl

Piet Vernimmen